

delež takoj po vplačilu prvega tedenskega obroka v znesku 50 kr. zahtevati posojilo (predujem) v znesku 200 fl. pod pogojem, da dá v pravih (§ 13) zahtevano varnost s poroštvom ali zastavo.

Kdor sprejme posojilo, mora od prejema posojila dalje razun navadnih tedenskih obrokov plačati še od 100 gl. posojila na teden 14 kr. jedenkrat za vselej vpisnine 50 kr. Kedor n. pr. sprejme posojila 200 gl., plačuje potem vsega skupaj na teden 78 kr. in plača pri sprejemu posojila 1 gl. vpisnine. Pri točnem vplačevanju dolžnik nima drugega bremena. Le v slučaju zamude plačati so zamudne in opominjevalne pristojbine. Z napominanimi tedenskimi prispevki poplačan je po preteku odsekove dobe celi dolg z obrestmi vred in če ima odsek dobiček, sprejme dolžnik, kakor vsak drugi član, svojo dividendo (delež dobička).

Po preteku 7 $\frac{1}{2}$ letne odsekove dobe se popolnoma poračuni. Izračuni se eventualni dobiček in razdeli med vdeležence. Če se pomisli, da se posojila obrestujejo z okroglo 7%, da pa se sme na drugi strani po celi osnovi podjetja in po izgledu sličnega Graškega društva (Allgemeine Grazer Selbsthilffegenossenschaft) računati vsaj na okroglo 5% dividendo, kojoj sprejme vsak član brez izjeme, se uvidi, da plača dolžnik za kredit le 2—3% da je ta kredit ceneji, nego oni vsakega družega kreditnega zavoda — vspeh, ki je mogoče le vsled popolne vzajemnosti, na katero je zasnovano »Vzajemno podporno društvo« in katere vzajemnosti posledica je, da je v gotovem zmislu dolžnik zajedno svoj lastni upnik, da plačuje prave obresti večinoma le v pokritju režije med tem, ko je plačevanje onega zneska obrestij, ki presega donesek k režiji, prav za prav le štedenje, h kojemu osnova podjetja sili dolžnika, ne da bi se mu s tem nalagalo kako težavno breme. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Nebeški venec

ali vesela reč med štirimi poslednjimi. Slovencem za novo leto 1893 spisal kanonik dr. Ivan Križanič. Z dovoljenjem prelast. kn. šk. lav. ordinarijata. V Mariboru. Založba kat. tisk. društva. Tisk tiskarne sv. Cirila.

Vsaka stvar božja ima svoj namen in ona ga doseže rada ali nerada. Človek, edini človek izmed vseh božjih stvari na zemlji pa nima samo namena, ampak tudi poklic za-nj t. j. on more doseči svoj namen, ako to sam hoče. Pri njem ne velja: mora, ampak more, kajti človek se lahko odtegne svojemu namenu in če ne posluša na klic božji, ostane vse le pri klicu, do poklica pa ni treba, da pri njem pride. Namen človeka pa je, da pride po tem »revnem življenju« v drugo, v večno življenje — v sv. nebesa.

Ali pa pride? To je veliko vprašanje in poleg milosti božje pride pri tem vse na človeka, na njegovo dobro voljo. Če nima za to dobre volje, kliče ga pač milost božja, toda ne prikljče in ne pokliče ga h koncu — on ostane, ko mu izteče nit življenja, zunaj nebes in »pojde v večno pogubljenje« (Matth. 25, 46).

Milost božja pa ima razne glasove in posluhuje se zdaj tega, zdaj drugega, da prikljče človeka, če je mogoče, na tisto pot, ki ga pripelje v sv. nebesa. In jaz mislim, da v sedanjem času, ko se dela v tisku, v bukvah in časnikih, toliko za pekel, tudi milost božja ne zametuje, tiska ter kliče tudi ona po njem ljudi na delo za nebesa. Nam Slovencem je v tem milost božja posebno mila, kajti mi imamo že dokaj dobrih knjig, v katerih se človek vneumlje za nebesa, upam pa tudi, da ne brez uspeha. Tako knjigo imam tudi dnes v rokah

— »Nebeški venec« preč. dr. Ivana Križaniča, korarja stolne cerkve v Mariboru.

Le-ta knjižica je sedaj že peta, kar jih preč. gospod spisuje slov. ljudstvu za novo leto. Nič ne dvomim, da bode tudi ona za marsikatero dušico — poklic milosti božje, gotovo pa je, da je ona za vse slov. ljudstvo klic milosti božje: na delo za sv. nebesa! In jaz ne rečem zastoj: klic milosti božje za vse slov. ljudstvo, kajti v »Nebeškem vencu« piše se o »visocih nebesih«, toda ne previsoko ter lahko vsak človek, ako zna le nekoliko kršč. nauka, zastopi vsako besedo. Pri tem pa se blizo ves nauk razlaga tako mično, da človek težko pretrga branje, kedar začne brati, pa mu zmanjka časa izbrati vse do konca.

Da pa se stori to brez škode, kedar je treba, razdeli se ves nauk v 19 kratkih poglavij in napisi teh poglavij so taki, da budijo v človeku radovednost, ne da se pove v njih vselej že na ravnost, o čem da bode v poglavji samem pravo za pravo beseda. Kar pa se tiče besede same, znano je že bralcem knjižic, kar jih izdaje preč. kanonik, da se ona v časih obrača na šaljivo stran, vendar pa tako, da resnica in resnoba, ki je je pri taki vsebini treba, ne trpite škode. Tako je tudi v »Nebeškem vencu«, vendar pa v manji meri, kakor v prejšnjih knjižicah. To tjerja vsebina sama, saj pa je ona že na sebi toliko vesela, da ji ni treba olepševanja. Česar pa more biti v drugih knjižicah ni v toliki meri, to so v tej besede sv. pisma. Ako knjižico bereš, zdi se ti skorej, da je ona le en venec, napeljan iz samih grolic, ki jih je sicer brati na različnih straneh v sv. pismu.

Toliko bodi zadosti o knjižici sami! Da je pa vredna hvale in priporočila, vidi se tudi iz cerkv. odobrenja. V njem pravijo mil. knezoskof Mihael to-le: »V lični knjižici se ne nahaja nič proticerkvenega, temveč se krščanski nauk o nebesih razlaga tako umevno, kakor mikavno in vabljivo. Obilnega blagoslova božjega je želeli vse priporočbe vrednemu delcu.«

K temu priporočilu pač ni treba, da še jaz kaj dodajem in zato pristavim le je ceno knjižici. Ena stane po 18 kr. v tiskarni sv. Cirila, po pošti pa 20 kr. Najbolj pa kaže, ker se sicer izdaje brez potrebe preveč za pošto, če se oglasi več naročnikov za to knjižico skupaj, more biti pri domačih čč. gg. dušnih pastirjih.

Dr. Mlakar.

Grlica svetega Gregorija Velikega.

Tri sto let je krvavela sveta cerkev Kristusova za svojega nebeskega ženina. Cesar Konstantin je pa ustavil prelivanje nedolžne krvi in od tedaj se ni bilo treba kristjanom več skrivati po podzemeljskih votlinah, kjer so preje božjo službo opravljali. V jugoizhodnem delu rimskega mesta je stalo takrat obširno poslopje, lateranska palača. To zgradbo je izročil Konstantin naslednikom svetega Petra, rimskim papežem, in tudi pripomogel je, da se je tik palače pozidala cerkev svetega Janeza, ki je do današnjih časov ostala mati in glava vseh cerkev vsega sveta. Rimski papeži so s pomočjo nauka Kristasovega v kratkem ublazili nekdanjo silno grabeljivo Rimce in pa priseljence pagane, ki so leta 476 rimsko cesarstvo razljali. Izmed vseh slavnih naslednikov Petrovih je pa eden najodličnejših sveti Gregorij Veliki, ki je od leta 590 pa do 604 vladal sveto cerkev Kristusovo. Kedar koli prelepo življenje Gregorjevo premišlujem, spominjam se visoke pesmi Salomonove, kjer beremo: »Zina je minola in tudi deževnega vremena je konec: cvetlice so se prikazale v deželi naši: prišel je čas pevanja in grlični glas se čuje po naših pokrajinah.« (II. 11—12).

Res minol je zimski čas preganjanja, ki je prve krščanske cvetlice, nedolžne otročiče, prehudi slani enako pomoril (Sermo S. Aug. Ep. de Sanctis. 10); za njimi je še blizo 20 milijonov mučnikov za Kristusa darovalo življenje in kri. Paganska zima, ko je grozna tema nevere vso zemljo pokrivala, je minola in začela se je vesela pomlad, v kateri se je luč krščanske vere iz Rima širila med vse narode. Ob enem s sveto vero so se pa udomačile pri nas tudi vede in umetnosti. V resnici, cvetlice so se prikazale v deželi naši; prišel je čas pevanja in grlični glas se je čul po naših pokrajinah. Izmed vseh umetnostij se namreč pri Slovencih ni nobena tako priljubila in razširila ko pobožno cerkveno petje, ki je prava nebeska tolažba za ubogo, potrto srce človeško. Oče in pravi začetnik veličastnega cerkvenega petja so pa sveti papež Gregorij Veliki. Njihovo prelepo življenje nam je popisal Janez Dijakon (Vita S. Greg. Papae v Wolfsgruberju, str. 106), in je sprejel v svoj spis tudi sledeče pobožno izročilo. Sv. Oče so premišljevali, kako bi zamogli cerkveno petje po vzgledu kralja Davida tako urediti, da bi s svojo milobo in resnobo pomagalo kristjane zbujati k pobožni molitvi. Ko so enkrat po noči zopet o cerkvenem petju premišljevali, se njim je v spanju prikazala častita gospa, z nebsko svetlobo obdana; gospa je pa bila podoba svete cerkve, izvoljene neveste Kristusove. Okoli sijajne in častite prikazni je bilo zbrano vse polno njenih ljubeznivih otročičev, ki so bili lepi kakor sam angjelci nebeski. Koliko veselje je prevzelo svetega Gregorja, ko je začela uzorna gospa, spremljena od angeljskih otročičev, prepevati prelepe in srce pretresajoče nebeske pesmi. Sicer ni zapisano, kaj je pela, pa mislim, da bom resnico pogodil, če z Valjavcem rečem, da

Prepevala na jasen glas
Je njega veličast in kras,
K' je zemlje in neba vladar,
Od katerega je vsaka stvar;
Prepevala, kak božji svet
Nebesčanom je vsem odkrit;
Kak' angeljci lepo pojo,
Lepo pojo, sladko pojo,
Sveti Trojici strožejo,
Marijo devico venčajo.

Sveti oče so začeli v sanjah moliti in Boga prositi, naj njim posluš zbistri in pa spomin utrdi, da bodo prelepe nebeske napeve še tudi zjutva pomnili, ko se zbudijo. Drugo jutro so sveti oče začeli z glasbami ali notami svete napeve zapisovati, ki so njim še milo po ušesih zveneli. Ob enem je pa priletela grlica (ali golob) in grčila je iste pesmi, katere so sv. Oče po noči čuli, tako lepo in tako zvesto njih je posnemala, da so sveti oče Gregorij lahko vse na tanko popisali in zaznamovali. Za to še pa sedaj svetega Gregorja slikajo z grlico na rami. Ali bi mar tudi vi radi čuli, kako so peli angjelci po noči in kako je angeljsko petje grlica ponavljala? To se prav lahko zgodi. Pojdite v svojo domačo farno cerkev k popevanju sveti maši! Kedar duhovnik Gospodov veselo »Glorijo« zapojejo, ali pa po svetem povzdigovanju molite »Gospodovo«, »Očenaš« pevaje molijo, tedaj čujete nebeske napeve zapisane po svetem Očetu, Gregorju Velikem!

Dr. Jož. Pajek.

Gospodarske stvari.

X. zbor društva »Kmetovalec« v Gotovljah.

Vspred pri zboru društva »Kmetovalec« v Gotovljah je ta-le: 1. Pozdrav; 2. govor o živinoreji; govori gospod dežel. in okraj živinozdravnik g. M. Jelovšek; 3. vpisovanje novih udov, oziroma vplačevanje letnine;

4. slučajni nasveti. Po zboru prosto razveseljevanje. Med in po zboru petje in deklamacije. Zbor se vrši dne 29. prosinca t. l. ob 1/2 4. uri v prostorih g. J. Hausenbichlerja v Žalci.

Kainit, umetno gnojilo.

(Konec.)

Kakor v vsaki zemlji, ravna se pa mera kainitu tudi v tej potem, kako rastlino nam je gnojiti. t. j. ena rastlina zahteva več, druga manjšo mero. Za vsako rastlino v različnih razmerah, v katerih se goji, pa te mere tukaj zapisati, zavedlo bi nas predaleč, namen teh črtic je le, kmetovalce opozoriti na to, njim dosedaj morebiti še nepoznano gnojilo, ter v obče naznačiti tudi njega uporabo.

Gledé na mešanje kainita z drugimi gnojili naj se k sklepu omenimo, da bi se mu fosforna gnojila naj vsikdar primetnila. Vendar se te zmesi sme le toliko na enkrat napraviti, kolikor se je more v 24 urah uporabiti; če jo pa dalje časa pustimo vkupaj ležati, postane zmes trda, ter jo je zatem težko rabiti, pa tudi pokvariti se more. Zmes se pa napravi najbolje na naslednji način:

Na tla se vsiplje kainit ter malo poškopri. Zatem se vsiplje na-nj fosforna gnojilo, a slednjic se vse z lopato dobro premeša. Da se da zmes bolj in enakomerno zmešati, bodi priporočeno, da se zmeša tudi nekoliko suhe zemlje vmes. Gnojilo, kateremu je primešano nekoliko zemlje, more se tresti celo pri močnejem vetru, ne da bi ga veter zanašal.

Preostaja nam še, da tudi

IV. O meri,

katera je za različne zemlje in različne zmesi potrebna, nekaj povemo. Po tem, kako se je dotična zemlja do sedaj gnojila, ter z ozirom na to, potrebuje li dotična rastlina več ali manj kalija, daje se 2—6, srednje tedaj štiri metriške cente kainita za hektar, toraj na oral tri metriške cente. Travnikom se daje 3—6, srednje 4¹/₂ meterskih centov kainita, mešanim z 4—8, srednje 6 meterskih centov fosfotnega gnojila za hektar.

Kainit stori zemljo vezivno in vododržno, kar razjasnjuje njega vrednost za peščene in sploh lahke zemlje. Vrh tega je pa še prevažna gnojilna snov kali — v kainitu najcenejša.

Kainit se pa še more na eden način uporabiti, namreč

V. Za steljo.

Ta poraba je zategavoljo priporočilna, ker se na ta način kainit v zemlji najbolje razdeli. Za steljo daje se za vsako odraščeno živinče 1/2 kile kainita; mora se pa pri tem skrbeti za to, da tudi gnojnica ne odteka. —

Kainit se pa poleg tega rabi tudi za ohranjenje gnoja tedaj, ako moramo istega dolgo časa ležati pustiti; kainit namreč zabrani prehitro gnjilobo gnoja ter veže najvrednejšo snov gnoja: a monijak, in mu ne da uhajati. — Vendar ne smemo gnoja premočno pretresati s kainitom, inace nam tudi na polju — v zemlji — ne bi hotel strohneti, ter bi bil zastoj.

Gledé stelje kainita v hlevu je pa zapomniti, da se mora kainit na tla potresti; čez-nj se potlej še daje druga stelja. Kainit bi namreč živini škodil, če bi morala sama na njem ležati. Sosebno kravam škodi na vimenu, pa tudi drugi živini vmeči parklje in kopita. Mora se tedaj v hlevu varno z njim ravnati, a vozni živini je najbolje, da se stelje druga stelja brez kainita. Za steljo se more kainit tudi s fosfati ali z gipsom mešati; vendar to ni neobhodno potrebno, ter omenimo to le mimogrede.